

FİKRET MUALLA TARTIŞILIYOR

Tablo sahteciliği

Geçen hafta yayın hayatına giren **First** dergisi, Fikret Mualla üzerine bir tartışma başlattı. Uzmanlar sahte tablo bolluğundan yakınırken galericiler tersini savunuyor

"Tehditlere maruz kalıyoruz. Evimin telefonunu savcılığa verdim. Dinlemede. Fikret Mualla konusunda yapacağınız olumsuz herhangi bir açıklama sonrasında hedef oluyorsunuz. Camlarnız kırılabilir, ciddi boyutlarda rahatsız edilebilirsiniz."

Geçtiğimiz günlerde yayın yaşamına girip Türkiye'nin "seçkin" kişilerine yalnızca abone sistemiyle dağıtılan **First** adlı derginin "Fikret Mualla Dosyası" bu sözlerle başlıyor. Sözlerin sahibi ise Yıldız Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu Resim ve Restorasyon Bölümü öğretim üyelerinden Faruk Cimok.

Bohem sanatçının yeniden keşfi. Türkiye'deki eski-yeni pek çok zen-

ginin duvarlarını özellikle son 5-6 yıldır süsleyen Fikret Mualla tablolarının pek çoğunun sahte olduğu üzerine başlayan tartışma, Cimok'un sözleriyle yeni bir aşamaya gelmiş görünüyor. Çünkü Cimok şöyle sürdürüyor **First** dergisindeki sözlerini: "Fikret Mualla olayı çok özel. Sanatçının piyasasının artması içeride de, dışarıda da aşırı bir sirkülasyon yarattı. Fikret Mualla'nın sahtesi var mı yok mu diye bakmıyoruz artık. Tam tersi, orijinali var mı diye yaklaşıyoruz. Mualla olayında dış kaynaklı gelişmeler söz konusu. Bir Fransız galerisi, Türkiye'de 'Sertifikalı Mualla satılır' diye gazetelere ilan verdi. Bize gelen resimlerin yüzde 90'ının arkasında yurt dışından geliş mühürleri var. Çerçeve yabancı. İnaniyorum ki dışarıdan gelen resimlerin orijinal olma ihtimali yüzde 20 bile değil."

Faruk Cimok'un iddiası hiç de yabana atılır cinsten değil aslında. Bir süre galeri sahipliği yapan Yazar Ferit Edgü de onu destekler yönde konuşuyor. "Fikret Mualla'nın bu kadar çok sahtesinin olması biraz da benim günahım" diyen Edgü, şöyle diyor: "1975'te Paris'te yapılan bir müzayedede 100'den fazla resmi vardı Mualla'nın. Bir dostumla birlikte, resimlerin çoğunu da biz aldık. Türkiye'ye döndüğümüzde olayla ilgili yazılar yazdım. Türkiye'deki koleksiyonerleri, Kültür ve Dışişleri Bakanlığı'na uyardım. Bir yıl sonra yeniden müzayedede yapıldı. Yazılarım üzerine Kültür ve Dışişleri Bakanlığı yetkilileri salonu doldurdular. Fiyatlar bir önceki yıla göre yüzde yüz arttı. Türkiye'de de artan fiyatlar Fransa'ya yansıdı. Fransa'da sahte resim yapmanın suçu büyük. Ne

First dergisinin "Fikret Mualla Dosyası", duvarları süsleyen tablolar hakkındaki kuşkuları derinleştireceğe benziyor

var ki Türkiye gibi soruşturma açmayacak bir ülke söz konusu olunca iş kolaylaşıyor. Bu da bir avantaj.”

“**Mahkemeye veririm.**” Yurt dışı ya da yurt içi kaynaklı, ne olursa olsun, Fikret Mualla tablolarında sahteciliğin yaygınlığı konusu gündeme gelince, bu işe en çok galeri sahipleri tepki gösteriyor. 1984’ten günümüze tam 4 kez “Fikret Mualla Sergisi” gerçekleştiren Kile Sanat Galerisi yöneticilerinden Doğay Sümer oldukça öfkeli: “Ben Fikret Mualla’nın sahtesi var sözlerinden bugüne kadar hiç tedirgin olmadım. Ayrıca ‘sahtesini gördüm, var’ diyen birinin bunu kanıtlaması gerekir. Sahte diyor ve açıklamıyorsa ben onu mahkemeye veririm” diyor Doğay Sümer. Galerici olarak gösterdiği tepkide belki de haklı. Ancak tablolarının sahtesinin yapılmasında en büyük kışkırtıcının, bizzat Fikret Mualla’nın sanatı olduğu da belirtiliyor.

Yirmi üç yıl önce yitirdiğimiz sanatçının yaşayan en yakın dostla-

rından tarihçi Taha Toros şöyle açıklıyor bu durumu: “Fikret, boyaları ince işlemekten ve iç içe karıştırmaktan çok, kendine özgü yaygın bir üslupla resim yapar. Bu da sahtecilerin işini kolaylaştırıyor.” Faruk Cimok da benzer bir görüşte. “Şu anda Fikret Mualla kadar sahtesi oluşmuş bir başka ressam söz konusu değil. Fikret Mualla tarzının kopya edilmeye yatkın oluşu da bunu körüklüyor. Çocuğa üç renk verirseniz, Fikret Mualla yapabilir” diyor Cimok.

“**Bir şişe şarap, bir kap yemek.**” Oysa tüm yaşamı yokluk ve yoksulluk içinde geçen Fikret Mualla’nın “kolay taklit edilebilirliği”, sanatçının geçmişteki yaşam pratiğinin yarattığı bir zorunluluk. Kâğıt peçeteden opera afişlerinin arkasına kadar eline geçen her boş yüzeye resim yapmış olan Fikret Mualla’nın bu tarzını, Ferit Edgü şöyle yorumluyor: “Fikret Mualla, Van Gogh’ların, Gauguin’lerin, Modigliani’lerin bohemini devam ettiren bir sanatçıydı. İçgüdüleriyle bohem dün-

yası içinde resimler yapıyordu. Resimleri de otantikler. Çünkü, o hayatı yaşadı. Resimleri de bunu yansıtır. Başka bir deyişle bunlar, kısa zamanda yapılan resimlerdir. Bu nedenle boyutlar küçüktür. Hemen bitirilip bir şişe şaraba, bir kap yemeğe satılması için de kolay kuruyan guvaş kullanılmıştır”.

Sağlığında bu kadar ucuza resim satıp yaşamaya çalışan Fikret Mualla, pek çok ressam gibi öldükten sonra “keşfedilir”. Bunda tablo spekülasyonunun kârlı bir yatırım alanı olması kadar, resim bilgisi “artan” Türk resimseverlerinin katkısı da rol oynar kuşkusuz. Bu “katkı”yı Ferit Edgü şu sözlerle belirtiyor: “Fikret Mualla sergilediğimiz dönemlerde bir gün bir dostum telefon etti. Arkadaşının evinde Fikret Mualla natürmortu gördüğünü, bizde de patlıcanlı natürmort olup olmadığını, varsa alacağını söyledi”.

“Hayranları”nın bir natürmort-çuk dahi olsa, Fikret Mualla tablosu edinebilme çabaları yalnızca yurt içiyle sınırlı kalmıyor. Söz gelişi, Hıfzı Topuz’a göre bir zamanlar “5-10 franga alıcı bulamayan Fikret’in resimleri, zaman zaman Paris’in açık artırma salonlarında 15-20 bin franga satılıyor”.

Fikret Mualla tabloları üzerinde bu kadar söylenti ve kuşku yaratılmışken, tabloların gerçeği sahtesinden nasıl ayırt ediliyor peki? First’e görüş belirten hemen herkes, Türkiye’de tablo uzmanlığının gelişmediğinden yakınıyor. Ancak bir galerici olarak Doğay Sümer, özellikle Fikret Mualla konusunda hayli iddialı: “Ben bugüne kadar 3 bine yakın Fikret Mualla eseri gördüm. Biz Fikret Mualla eseri alırken sanatçının fırça darbelerine, figür ve kontürlerine dikkatle bakıyoruz. Ayrıca galeri olarak sattığım resmin yükünü taşımak zorundayım. İddia ediyor ve diyorum ki ben Fikret Mualla’yı tanırım”.

Fikret Mualla’nın bir bakışta tanınması iddialarını ise Faruk Cimok “komik” buluyor. “Biz, sınırlı da olsa elimizdeki teknik imkânlar, sanat tarihi bilgisi, birikimimizle çıkamıyoruz işin içinden. Onlar gözle, yalnız gözle nasıl çıkıyorlar anlamıyorum doğrusu” diyor. ●

Fikret Mualla’nın kolay taklit edilebilirliği, sahte tabloların büyük bir hızla çoğalmasına yol açıyor

